

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2001:34 av Janet Mackegård m fl (s) om införande av ytterligare habiliteringscenter för autism och autismliknande tillstånd samt individuellt stöd till barn och ungdomar med Aspergers syndrom

Föredragande landstingsråd: Stig Nyman

Ärendet

Motionärerna föreslår att det införs ytterligare ett habiliteringscenter för autism och autismliknande tillstånd samt att råd och stöd skall ges individuellt till barn och familjer med Aspergers syndrom.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen behandlad.

I gällande överenskommelse med Handikapp & Habilitering ingår att erbjuda riktade habiliteringsinsatser till barn och ungdomar med bl.a. autism, autismliknande tillstånd eller Aspergers syndrom. Beställaren har dessutom slutit en tilläggsöverenskommelse med Handikapp & Habilitering avseende 2002 som avser speciellt riktad verksamhet till barn med autism som står i kö för insatser vid autismcenter.

Tilläggsöverenskommelsen ger också resurser för att utveckla metoder för tidig intervention och utbildning av personal vid autismcenter samt planering och start av försöksverksamhet, så kallade "Early Bird".

Bilagor

1	Motion	
2	Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande	2002-08-27
3	Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande	2002-06-27

LS 0111-0628

I en ytterligare tilläggsöverenskommelse med Handikapp & Habilitering avseende 2002-2003 ges ökade resurser för unga vuxna med autism och autismliknande tillstånd. Ett avtal om kognitiv beteendeterapi till fem barn i Stockholms läns landsting har slutits med norska vårdbolaget TIPO AB. Verksamheten är förlagd till Sverige.

Inom landstinget förbereder barnhälsovården en modell för screening av små barn med misstänkt diagnos inom autismspektrat. Avsikten med detta arbete, som avses starta i två sjukvårdsområden, är att barn med misstänkt autism skall upptäckas tidigare än idag. Vid tidig upptäckt skall ett utbud av behandlingsinsatser som direkt kan sättas in finnas att tillgå. I detta utbud skall t.ex. kognitiv beteendeterapi ingå.

Handikapp & Habilitering har fått i uppdrag att bygga upp ett kunskaps- och utvecklingscenter för barn och ungdomar med autism. Behovet av att samla kunskaper och erfarenheter av upptäckt, diagnostisering och behandling av barn med autism är stort. Genom att bland annat bruka den möjlighet att inhämta kunskaper och information som den nya informationstekniken ger, kan ett kunskaps- och utvecklingscenter ha en viktig kunskapsförmedlande roll.

Barn med Aspergers syndrom får idag individuella insatser vid Handikapp & Habiliterings autismcenter t.o.m. nio års ålder. Därefter överförs de som regel till Stödteamet för barn och ungdomar med Aspergers syndrom. Behovet av individuella insatser till barn, som är tio år eller äldre, har uppmärksamats. Dessa barn och ungdomar skall också tillförsäkras individuella insatser vid behov vilket också beställs i huvudöverenskommelsen fr.o.m. i år.

I tilläggsöverenskommelsen med Handikapp & Habilitering för 2002-2003 tillförs resurser för att öka utbudet av individuella habiliteringsinsatser till barn och ungdomar med Aspergers syndrom.

En utvärdering och analys av insatta förstärkningar bör genomföras varför beslut om ytterligare habiliteringscenter bör avvaktas tills utvärderingen är genomförd.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 2 oktober 2002.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 22 oktober 2002.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till s- och v-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt beslut att bifalla motionen.

Ärendet och dess beredning

Janet Mackegård m fl (s) har i en motion (bilaga), väckt den 13 november 2001, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* det införs ytterligare ett habiliteringscenter så att det blir tre habiliteringscenter för autism och autismliknande tillstånd, Syd, Nord och Stockholms stad, *att* råd och stöd ska ges individuellt till barn och familjer med Aspergers syndrom om de så önskar.

Yttrande har inhämtats från hälso- och sjukvårdsnämnden.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 27 augusti 2002 avgett yttrande (bilaga).

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

”Vi tycker att det är viktigt att närheten och tillgängligheten ökar då barn och ungdomar har fått diagnosen autism eller autismliknande tillstånd. Vi ser inte att de två resursförstärkningar som anges i tjänsteutlåtandet motsvarar vårt krav på ökad tillgänglighet. Vi talar om geografisk spridning av habiliteringscenter för att helt enkelt öka tillgängligheten.”

Mp-ersättaren antecknade följande särskilda uttalande.

”Miljöpartiet anser att tillgängligheten för barn och ungdomar med autism är viktig. Men i ett första steg menar vi att kompetensen måste koncentreras för att kunna utvecklas och sedan i senare skede spridas. Därför är upphandlingen av ett kunskapscenter för barn och ungdomar med autism en viktig åtgärd. De två extra tjänster som tillförts verksamheten är inte tillräckliga för att arbeta med den nödvändiga metodutveckling som också måste kunna

bedrivs på habiliteringscentren. Ökade resurser behövs för att kunna bygga upp den egna kompetensen.

Angående nytt utbud till målgruppen vill vi hänvisa till vår motion den 11 september 2001 om förbättrad tillgång till kognitiva terapier. Vi har också lagt en motion den 3 april 2001 om skapande av forskningsprogram kring barn med neuropsykiatriska störningar.”

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 27 juni 2002 bifogas (bilaga).

Bilagor

Motionen

När barn och ungdomar fått diagnosen autism eller autismliknande tillstånd är väntetiderna för att få individuellt råd och stöd enligt lagen om LSS vid habiliteringscenter Nord eller Syd upp till ett år. Det är redan för många inskrivna vid dessa habiliteringscenter. Personalen går på knäna och börjar söka sig därifrån. En nedåtgående spiral har startat och måste stoppas för att inte förstöra en bra verksamhet.

Tittar man på de långa köerna för utredning för dessa diagnoser så kan man lätt räkna ut att någon avmattning av tillströmning på barn och ungdomar inte är att vänta.

Vi anser att det behövs ett Habiliteringscenter för Stockholm, ett för de södra länsdelarna och ett för de norra länsdelarna. Eftersom arbetet kring barnen och dess familjer måste ske i nära samarbete med kommunerna skulle den uppdelningen vara lämplig.

Barn och ungdomar med Aspergers syndrom har enligt LSS rätt till individuellt råd och stöd. Idag ger Stockholms läns landsting detta endast i form av grupper. Gruppverksamhet passar några väldigt bra medan andra behöver individuellt stöd.

Vi anser därför att servicen till dessa familjer måste öka. De måste erbjudas det individuella stöd som de har rätt till enligt LSS.
All forskning säger; tidiga insatser ger bästa resultatet.

Med bakgrund av ovanstående föreslår vi

att införs ytterligare ett habiliteringscenter så att det blir tre habiliteringscenter för autism och autismliknande tillstånd, Syd, Nord och Stockholm stad.

att Råd och stöd ska ges individuellt till barn och familjer med Aspergers syndrom om de så önskar.

Stockholm den 13 november 2001

Janet Mackegård

Marie-Louise Sellin

Per-Erik Kull

Hälsa- och sjukvårdsnämndens yttrande

I gällande överenskommelse med Handikapp & Habilitering ingår att erbjuda riktade habiliteringsinsatser till barn och ungdomar med bl.a autism, autismliknande tillstånd eller Aspergers syndrom.

Barn och ungdomar med autism.

Tilläggsöverenskommelser med Handikapp & Habilitering

Beställaren har slutit en tilläggsöverenskommelse med Handikapp & Habilitering avseende 2002 som avser speciellt riktad verksamhet till barn med autism som står i kö för insatser vid autismcenter. Överenskommelsen ger resurser motsvarande två heltidstjänster till habiliteringscentren. Genom denna förstärkning skall barn, ungdomar och deras familjer som står i kö till autismcentren erbjudas ökade insatser under tiden de väntar på habilitering vid autismcentren.

Tilläggsöverenskommelsen ger också resurser motsvarande förstärkning med en heltidstjänst vid kris- och samtalsteamet och resurser för att utveckla metoder för tidig intervention och utbildning av personal vid autismcenter samt planering och start av försöksverksamhet så kallade "Early Bird". Till kris- och samtalsteamet kommer anhöriga som bland annat har barn med autism eller Aspergers syndrom.

I en ytterligare tilläggsöverenskommelse med Handikapp & Habilitering avseende 2002-2003 ges ökade resurser motsvarande två heltidstjänster för unga vuxna med autism och autismliknande tillstånd.

Avtal om kognitiv beteendeterapi till fem barn

Föräldraföreningen Autism har efterfrågat ett kompletterande utbud till målgruppen. Ett avtal om kognitiv beteendeterapi till fem barn i SLL har slutits med TIPO i Norge, verksamheten är förlagd till Sverige.

Tidig upptäckt, intensiva insatser

När ett barn fått en diagnos inom autismspektrat – eller redan vid frågeställning inför en sådan diagnos - är det angeläget att så snart som möjligt påbörja en behandling av barnet. Utvärdering inom området framhåller vikten av såväl tidig diagnostisering som tidigt givna insatser av pedagogisk karaktär. Det finns dokumenterad erfarenhet av att behandling/träning enligt kognitiv beteendeterapeutisk modell har underlättat utvecklingen för dessa barn.

Inom landstinget förbereder barnhälsovården en modell för screening av små barn med misstänkt diagnos inom autismspektrat. Avsikten med detta arbete,

som avses starta i två sjukvårdsområden, är att barn med misstänkt autism skall upptäckas tidigare än idag. Vid tidig upptäckt skall ett utbud av behandlingsinsatser som direkt kan sättas in finnas att tillgå. I detta utbud skall tex. kognitiv beteendeterapi ingå.

Det finns anledning att tillgodose det omedelbara behovet av att utveckla och bredda vårdutbudet för dessa barn. En upphandling av kognitiv beteendeterapi – som i första hand skall riktas till barn i förskoleåldern boende inom landstinget (pågår för närvarande) – är ett led i denna utveckling.

Behandling utifrån kognitiv beteendeterapi ställer stora krav på en nära och förtroendefull samverkan mellan familj, landsting och kommun för barn i förskola/skola. En intensiv insats från dessa parter krävs under ett till två år och i vissa fall längre tid för att uppnå bästa möjliga behandlingsresultat. Omfattningen skall vara behandling för minst 20 barn i förskoleåldern årligen. Leverantören skall aktivt samverka till utvärdering genom exempelvis Karolinska Institutet.

Kunskapscenter för barn och ungdomar med autism

För närvarande pågår en upphandling av ett kunskapscenter för barn och ungdomar med autism.

Behovet av att samla kunskaper och erfarenheter av upptäckt, diagnostisering och behandling av barn med autism är stort. Kunskapsområdet är förhållandevis nytt och ny, fördjupad och erfarenhetsbaserad information finns att hämta kontinuerligt. Genom att bland annat bruka den möjlighet att inhämta kunskaper och information som den nya informationstekniken ger, kan ett informations- och utbildningscenter ha en viktig kunskapsförmedlande roll såväl i förhållande till familjer som övriga intressenter.

Leverantören skall bygga upp och driva verksamhet som utgör ett informations- och utbildningscenter för barn och ungdomar med autism. Detta center skall ge familjer kunskap om barnens funktionshinder och information om olika behandlingsmodeller. Tillgång till viss rådgivning och föräldrautbildning skall finnas, företrädesvis i grupp. Centret skall också erbjuda information och specialistkunskap till vårdgivare som har överenskommelser eller avtal med landstinget samt till skolor och socialtjänst inom kommunerna och andra relevanta samverkanspartners.

Barn och ungdomar med Aspergers syndrom

Barn med Aspergers syndrom får idag individuella insatser vid Handikapp & Habiliterings autismcenter t o m nio års ålder. Därefter överförs de som regel till Stödteamet för barn och ungdomar med Aspergers syndrom.

Behovet av individuella insatser till barn, som är tio år eller äldre, har uppmärksamats. Dessa barn och ungdomar skall också tillförsäkras individuella insatser vid behov vilket också beställs i huvudöverenskommelsen from i år.

I tilläggsöverenskommelsen med Handikapp & Habilitering, för 2002-2003 tillförs resurser för att öka utbudet av individuella habiliteringsinsatser till barn och ungdomar med Aspergers syndrom. Resurserna motsvarande två heltidsbefattningar tillförs för att tillgodose behovet av individuella insatser till barn och ungdomar med Aspergers syndrom.

Slutsatser och förslag

För att utöka vården för de aktuella grupperna har resursförstärkningar och extra beställningar gjorts enligt de beslut som tidigare fattats.

En utvärdering och analys av insatta förstärkningar bör genomföras varför beslut om ytterligare habiliteringscenter bör avvaktas tills utvärderingen är genomförd.

Sydöstra sjukvårdsområdet har tecknat avtal med Tipo Sverige AB för kognitiv beteendeterapi för barn med autism. Omfattningen skall vara behandling för minst 20 barn i förskoleåldern årligen.

Sydöstra sjukvårdsområdet har även slutit avtal med Stockholms produktionsområde, Handikapp och Habilitering angående ett kunskaps- och utvecklingscenter för barn med autism.

Avtalen gäller från och med den 1 augusti 2002.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningen har anfört följande:

HSNstaben har inhämtat synpunkter från Sydöstra sjukvårdsområdet som samordnar beställningarna av habilitering för hela landstingsområdet.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslagsskrivelse är likalydande med nämndens yttrande utom de tre sista styckena.